

Κύπρος

«Η Ευρώπη και το Διάστημα» Ο Φίλιππος και ο Cogito στο ‘Galileo III’

ΙΩΣΗΦ Σ. ΙΩΣΗΦΙΔΗΣ

Με τον Cogito βρέθηκα σε αποστολή το 2020, όταν η ESA μάς επέλεξε να επανδρώσουμε το Galileo II. Το έστειλε η Ευρώπη να διορθώσει τα λάθη του μη επανδρωμένου Galileo I που είχε εκτοξεύσει με ένα σύστημα 30 δορυφόρων το 2013. Τότε η Ευρώπη διχάστηκε άγρια στα δυο.

‘Θα ξεσκίσουμε Αμερικάνους, Ρώσους και Κινέζους’, έλεγαν οι υποστηρικτές.

‘Βλακείες! Οι Αμερικάνοι αλωνίζουν παντού με το σύστημα GPS. Το έχουν πουλήσει σε ταξιτζήδες και ντετέκτιβς για να εντοπίζουν διευθύνσεις με ακρίβεια 10 ως 100 μέτρα.

‘Εμείς με ακρίβεια εκατοστού! Με Gione-A βρετανικό, Quaero γαλλογερμανικό. Οι καιοκτήμονες, τα αεροπλάνα, τα πλοία θα παρακαλούν να τους πουλήσουμε’.

‘Σιγά το κατόρθωμα!’, απαντούσαν ειρωνικά οι άλλοι που ήξεραν καλά πόσο προηγούνταν οι Αμερικάνοι με την NASA τους. Το 1989 έστειλαν δικό τους Galileo που έφτασε το 2008 στον Δία, περιστράφηκε 34 φορές και έστειλε σήματα στη Γη. Το βύθισαν στο Δία μόλις είχαν εξαντληθεί τα προωστικά καύσιμα. Το 2008 προσγείωσαν σκάφος στους πόλους του Άρη για έρευνες.

Οι υποστηρικτές της Ευρώπης δε θεωρούσαν, όπως ο Ηράκλειτος, πατέρα των πάντων τον πόλεμο, αλλά το εμπόριο. Πρόσβλεπαν να πουλήσουν την νέα τηλεϊπηρεσία τους σε Κινέζους, Ινδούς, Άραβες. Δεν τους ενδιέφερε ο Ψυχρός Πόλεμος των Αμερικάνων με το GPS και των Ρώσων με το Glosnass.

‘Ο GPS θα κολλήσει σαν βδέλλα στο δικό σας Galileo’, ειρωνεύονταν οι άλλοι ‘Θα τον απομωζά! Ο αμερικάνικος Galileo το 2008 βρήκε στρώματα αλμυρού νερού, κάτω από την επιφάνεια των φεγγαριών του Δία: την Ευρώπη, το Γανυμήδη, την Καλλιστώ. Εντόπισε και δράση ηφαιστείου στο φεγγάρι Ιώ. Ο Galileo τους είναι οδηγός, ο δικός μας ουραγός, πρωταθλητής τριχολογίας’.

Η ιδέα για έναν επανδρωμένο Galileo II, άνοιξε την όρεξη της Ευρώπης και το σχεδίασε για το 2020. Μας κάλεσαν τους δυο κι είπαν απλά: *‘μπρος για ταξίδι κερδών’.*

****

Έτοιμοι, λοιπόν, να το επανδρώσουμε : εγώ ο Φίλιππος από την Κύπρο και ο Cogito από την Πολωνία. Εκείνος λιγομίλητος, σκεπτικός, απόμερος. Μου θύμιζε τον συμπατριώτη του Κοπέρνικο. Αυτόν που γνώριζε την ηλιοκεντρική θεωρία του Αρίσταρχου και ενέπνευσε τον Γαλιλαίο, ο οποίος μετά βρήκε τον μπελά του. Σπουδάσαμε σε Σχολή Μηχανολογίας-Τηλεπικοινωνιών, και το 2015 ενταχθήκαμε στο σώμα των Ευρωπαίων αστροναυτών της ESA.

Σαν γυρίσαμε από το ταξίδι του Galileo II, μας υποδέχτηκαν πλήθη, παιδιά.

‘Γιατί αποφασίσατε να γίνετε αστροναύτης;’ ρωτούσαν με δέος τα παιδιά.

Εξήγησα πως πρέπει κανείς να σπουδάσει μηχανολογία, φυσική, πλοήγηση, να γνωρίζει ιατρική, βιολογία. Πρόσθετα, ν’αντέξει άλλα τρία χρόνια σκληρή άσκηση, να έχει δυνατή υγεία και να την προσέχει. Φυσικά και γερό μυαλό. Corps ?

‘Πώς νιώσατε με την εμπειρία του Galileo II στο διάστημα;’ ρωτά ένας νέος.

‘Υπέροχα! Ήμουν ενθουσιασμένος που απογειώθηκα προς το διάστημα. Την επιστροφή, τώρα στη γη, την ένιωσα ακόμη πιο συναρπαστική’, του απαντώ.

‘Επιτέλους, αναπνέουμε ξανά καθαρό αέρα!’ μουρμουρά απόμερα ο Cogito.

‘Το ότι βλέπαμε τη γη από ψηλά, αυτό αντάμειβε όλες τις ταλαιπωρίες μας.’

‘Πολλοί οι κίνδυνοι! Έτσι; Ποιος είναι ο μεγάλος εφιάλτης;’ ρωτά ένας γέρος.

‘Όταν δε λειτουργεί καλά ο πύραυλος ή το όχημα εισόδου. Μα ευτυχώς...’

‘Η άλλη άβυσσος, το άλλο χάος, η ανακρίβεια,’ επεμβαίνει αιφνίδια ο Cogito.

Εννοούσε, την προσαρμογή μας στη βαρύτητα μετά από τόση παραμονή στο διάστημα. Η αλήθεια είναι ότι επιστρέφοντας είχαμε μπερδεμένο το κέντρο ισορροπίας του σώματός μας. Εμείς είχαμε ήλιγγο κενού, ενώ οι πολιτικοί της Ευρώπης που μας υποδέχτηκαν ένιωθαν, λέει, υπερήφανοι. Είναι αυτό που εξόργιζε τον Cogito. Το δικό μας αίμα να παλεύει να στραφεί πίσω στο κεφάλι και στους μύες μας, και οι ηγέτες να ανοίγουν σαμπάνιες!

‘Μην παρεξηγείτε το φίλο μου τον κ.Cogito...είναι ευέξαπτος από κούραση.’

‘Γιατί δεν τους λες, ότι οι ηγέτες ζητούσαν να σπάσουμε το ρεκόρ των 435 ημερών, ξεπερνώντας τους Αμερικάνους σε παραμονή;’ εξανίσταται ο Cogito.

Παραδέχτηκα πως έμοιαζε με εξοντωτική κούρσα Ολυμπιακών. Μας φόρεσαν διαστημική στολή EVA, δοκίμαζαν αν αντέχαμε με ξηρή τροφή, κονσέρβες, και οκτώ ώρες διαστημικό περιπάτο. Όλο παραμίλαγε ο Cogito πως μας ξεθέωσαν σε πειράματα, καθαριότητες.

Εγώ δεν έπληττα. Ρέμβαζα τα μεγάλα άστρα... το Σείριο, όπως οι Αιγύπτιοι.

Στο γεύμα που μας πρόσφεραν, τους εξήγησα πως ένας πλανήτης έχει ζωή όχι μόνο αν υπάρχει εκεί νερό ή οξυγόνο αλλά και μεθάνιο και διοξείδιο του άνθρακα. Γι' αυτό κάνουμε πειράματα βιολογίας, υλικών. Ομολόγησα δειλά για υπαρκτή ζωή σε άλλους πλανήτες. *Κάποτε θα αποδειχθεί!*, είπε ο Cogito.

Και ξαφνικά ένας μαθητής έριξε στο κεφάλι μου ερώτηση δέκα τόνων.

Ποιο το όφελος αυτών των ταξιδιών, κύριε Φίλιππε; Σε τι ωφέλησε τον κόσμο; Ο Galileo I και ο II βοηθούν να εντοπίζουμε με ακρίβεια μια χαμένη βέρα, ένα θηλυκό κουνούπι. Πώς λύνουν τα σοβαρά προβλήματα; Ξοδεύει τόσα χρήματα η Ευρώπη, μα πόσα για σχολεία... φτωχά παιδιά... ανάπηρους;

Ένωσα κεραυνόπληκτος. Πήγα να πω *ξέρετε η έρευνα θα φέρει νέες ιδέες για το καλό των ανθρώπων*. Μ'έσωσε ο Cogito λέγοντας πως κάποια μπορεί να γίνουν, όπως η εντόπιση λαθραίων ή κλεμμένων ή η πρόληψη πυρκαγιάς από τον καπνό'.

Και σεισμούς, τσουνάμι, πετρελαιοκηλίδες, κλεμμένα ή παράνομα', τόλμησα.

Ξαφνικά ένα άλλο παιδί μου έριξε δεύτερο κεραυνό: *Βλέπετε τα παιδιά σας;*

Έκανα ότι και ένας κλόουν που χαμογελά κρύβοντας τον πόνο του. Θεέ μου! Τι να του έλεγα; Πως σε λίγα χρόνια θα έχω χρόνο να τα βλέπω; Δάγκωσα τα χείλη. Πήγα να πω πως τους δίνω παράδειγμα από μακριά, μα δίστασα.

Ντροπή να το πω, μα τους παρακολουθώ όσο κρατούν τα κινητά τους παντού'.

****

Η συγκυρία με έφερε και πάλι μαζί με τον Cogito, στην πτήση του Galileo III. Λες και το 'θελε ο Θεός. Μεσήλικες πια στο 2030, πιο κοντά εγώ στην ποίηση, στο στοχασμό ο Cogito. Πιο μακριά οι δυο από πολιτικούς και χίμαιρα. Λίγο μας ένοιαζαν τα υπερκέρδη της Ευρώπης που εξασφάλισε από τους Galileo.

Παράξενο καθόλου δεν είναι που η αρετή δεν υπήρξε η νύφη πραγματικών ανδρών, στρατηγών, αθλητών της εξουσίας, τυράννων', σχολιάζει ο Cogito. *Κλαψιάρια καθώς είναι και γεροντοκόρη, ξεχνιέται σε λέξεις λησμονημένες*'.

Ξέρεις γιατί Cogito; Εδώ στο σύμπαν η ζωή είναι εξαίσια και, μόλις χαράξει ο ήλιος, ροδοκόκκινη σαν σφαγείο. Μα αυτή η κλαψιάρια, αν ήταν εδώ, θα έφτανε στο σημείο να ενταφιαστεί σε μια μεταλλική θήκη του Galileo'.

Ναι, Φίλιππε. Και θα έσβηνε συνεχώς και πιο πολύ, σαν βουητό στο αυτί'.

Αν ήταν λίγο πιο νέα, αν πετούσε στο πνεύμα των καιρών, αν κούναγε λίγο τους γοφούς σε ρυθμό ηλιακού ανέμου ή της metal music του Eurovision, ίσως να την είχαν αγαπήσει οι άνδρες και οι αθλητές της εξουσίας'.

Αποκλείεται. Η αρετή εκεί κάτω στη Γη ούτε καν φροντίζει τον εαυτό της. Αφού να φανταστείς, δεν ξέρει ποια είναι η Μπριζίτ Μπαρντό'.

Για αυτόν η αρετή ζει απόμερη σε τόπους δύστυχους, στη δυσωδία. Δε μιλά, αν δεν έχει κάτι να πει, όπως εμείς. Κι αν τη φέρναμε εδώ ψηλά, θα συνέχιζε να λέει μεγαλόπρεπα το Όχι της, με ένα πείσμα ακατάλυτο. Αν ήταν εδώ, θα ήταν αστεία σαν σιιάχτρο, θα ονειρευόταν σαν τη Ζαν ντ' Αρκ στις φλόγες, σαν τον Άγιο Φραγκίσκο με τις τρύπιες παλάμες, σαν ένας κουρελής ασκητής.

Ίσως αυτή η αλλόκοτη αρετή να μας πρόσεχε τα βράδια απ' την άβυσσο'.

Όχι, δε φοβόταν το ταξίδι με το Galileo. Έξω από την πόρτα του φοβόταν, σαν θα ερχόταν η σειρά του να κάνει περίπατο για να ελέγξει τα ραντάρ.

Κιτρινίσεις! Τρέμεις την άβυσσο; Νομίζεις είναι η άβυσσος του Ντοστογιέφσκι;

Με κομμένη ανάσα μου διηγήθηκε πως την προηγούμενη φορά που βγήκε τον κνηγούσε παντού. Στενά σαν κορσές. Έφτασε στο πτερύγιο, και αυτή σταμάτησε πίσω του. Διόρθωνε ένα έλασμα στην ουρά του διαστημόπλοιου κι αυτή περιεργαζόταν το εργαλείο του, πάνω απ' τον ώμο του. Για κάθε βίδα που βίδωνε, ένιωθε να τον ανακρίνει, *αν η Ευρώπη κάνει καλά τη δουλειά της, αν θα άνοιγε πιο πολλές δουλειές για τον κόσμο, πιο καλές, αν προλάβαινε.*

‘Ανατριχιαστικό!’

Καθόταν σαν ερπετό στην πλάτη μου. Περίμενα να ρουφήξει αίμα, κύτταρα’.

Γιατί δεν έξιψες την πλάτη σου στην πλάτη του Galileo; Να έβαζες πούδρα’.

‘Σαν γύρισα άφησα την άβυσσο απ’ έξω, τη σκέπασα με μια τριμμένη στολή’.

‘Μα εσύ δεν είπες πως απάνω στο Galileo θα νιώθουμε σαν τον Άγιο Γεώργιο από ψηλά, και έτσι θα υπολογίζουμε με ακρίβεια τις κινήσεις του τέρατος;’

‘Εννοούσα...’

Σταμάτησε. Κατάλαβα τι πρέπει να εννοούσε. Εννοούσε τη στρατηγική απ’ υψηλού. Από ψηλά εποπτεύουμε και μπορούμε με ακρίβεια να ζυγίζουμε τις κινήσεις του εχθρού. Μα, πρέπει να δυσκολευόταν να το ομολογήσει. Όχι, όχι. Δε θα ‘θελε να ελέγχει έναν εχθρό που βρίσκεται ξαπλωμένος κάτω. Γιατί τώρα που περνάμε δίπλα από τον Κρόνο, πρέπει να νιώθει πως κάθεται στην πιο χαμηλή σέλα ενός δακτυλίου του, και πως αυτός ανοίγει από πάνω μας τη μασέλα του. Με φλογισμένα μάτια. Με στα νέφη. Στο κενό. Το τέρας, χωρίς διαστάσεις, έτοιμο να μας κατασπαράξει σαν τα παιδιά του. Τα εκατό παιδιά του... που σαν ξεκίνησε ο Galileo I, τα νομίζαμε για εβδομήντα.

‘Η θλίψη μοιάζει ασύνορη πάνω απ’ τα σύνορα των πατρίδων μας, Φίλιπε. Δε μαζεύεται με δίχτυ, με σεντόνι, με εσκαφέα. Δεν τρυπιέται, ούτε σπάει.

Αν δεν ήταν αυτό το σφίξιμο στο λαιμό, θα έλεγα πως είναι παραισθήση’.

Άρχισα να τον πιστεύω. *Υπάρχει*, μονολογούσα, σαν καυσαέριο στην ατμόσφαιρα, σαν τρύπα στη στοιβάδα του όζοντος, σαν τρύπα στα μυαλά, στις καρδιές, σαν νίτρο στα πηγάδια μας, σαν μύκητας στα νύχια μας. Όλα αυτά δεν είναι απόδειξη πως το τέρας υπάρχει. Μα τότε πώς αφήνει χνάρια;

Μιλούσε και δεν έβρισκα ησυχία. Ούτε τη νύχτα που ξάπλωσα. Εκεί που η σιέψη άπλωνε σαν νερό, ξαφνικά ρυτίδωνε, γεμίζει κιβώτια, ζύλα, πτώματα.

Το πρωί περάσαμε από τον Πλούτωνα. Τον συμπαθώ αυτό τον πλανητάκο, μοιάζει άφραγκος βασιλιάς. Καίει τα διαμάντια του, για να πλάσει ενέργεια. Ένωσα άδειος απ' όλα. Αμέτοχος στα λάθη, χωρίς γράμμα, ούτε οσμή.

‘Θα ήθελα να ζερα, αν αυτό το ταξίδι, χωρίς βιβλία και φίλους όπως στη Γη, σημαίνει αιωνιότητα! Ωστόσο, ελέγχουμε τα δευτερόλεπτα, τη λεπτομέρεια’.

Κύπριε! Χάνω τη σοφία για τη γνώση, τη γνώση για την πληροφόρηση. Τι!
Θα ζω χρόνια απεριόριστα, αλλά σαν άρρωστος αυτοκράτορας σε εξορία;

Ο Πολωνός μ' έκανε να βλέπω τον εαυτό μου στον καθρέφτη γερασμένο. Η οδοκαθαριστή του δρόμου που οδηγεί τον κόσμο στην αιωνιότητα. Ηρέμησα, σαν θυμήθηκα τον Θωμά να ρωτά ‘πού οδηγεί η οδός σου;’, και τον Χριστό να του απαντά ‘Εγώ είμαι η Οδός’. Γιατί, λοιπόν, κοιτάμε χαλάσματα και μέσα από κλειδαρότρυπες; Να εκεί μπροστά μας ο Σείριος. Λένε έχει κήπους.

‘Κι όμως, Cogito. Από εδώ ερευνούμε την εξαφάνιση ειδών και την παρακμή του ανθρώπου και της ρίζας του, αν στους πόλους του Άρη υπάρχει νέα ζωή’.

‘Τι τη θες τέτοια κατασκοπία ακριβείας στη Γη, αν δεν μπορείς να μετρήσεις τα πτώματα κάτω απ' τα ρεϊπια, την καρδιά του αγάλματος του έρωτα που ακόμα χτυπά μέσα απ' την πέτρα του, τους φυλακισμένους στα υπόγεια’.

Ήθελα να τον καθησυχάσω λέγοντας ότι δέχομαι να χάσω την όραση, την ακοή, την όσφρηση, τη γεύση και ότι αντέχω μόνο με την αφή. Με το χάδι της αφής μου μπορώ να απλώσω το χέρι μακριά και να χαϊδέψω τα μαλλιά ενός ορφανού, είτε της Γης είτε ακόμα και του Κενταύρου εκεί μπροστά μας.

‘Ας είχα εδώ μια γλάστρα να χαϊδεύω λίγο χορτάρι μέσα της, μια τσουνίδα’.

‘Με παρακολουθεί το τηλεσκοπικό μάτι του Θεού. Όπως το δικό μας τους ανθρώπους εκεί στη Γη. Γι' αυτό η ψυχή μου σαν φύγει, δε θα μιλά. Η δική σου πού θα τριγυρνά; Σε ηπείρους ασύνορες; Σε χρόνους ατέρμονους;’

Του έκανα την ίδια ερώτηση στο προηγούμενο μας ταξίδι. Και μετά από δέκα χρόνια μου απάντησε το ίδιο, πως θα ένιωθε την ψυχή του να πετάει, χωρίς να στέλλει μηνύματα, χωρίς να δηλώνει διεύθυνση.

‘Τι αλλόκοτος ο Galileo μας! Μετρά με ακρίβεια στη Γη την απόσταση απ' το σπίτι σου στο δικό μου, ενώ δεν μπορεί να μετρήσει αυτή των ψυχών μας’.

‘Διότι, Φίλιππε, η ακρίβεια είναι για το εμπόριο: προσθέτει ψηφία, αφαιρεί βαθμούς, διαιρεί χιλιοστόγραμμα, πολλαπλασιάζει κλωνοποιημένα κύτταρα’.
Corps ?

Εδώ συμφωνούσαμε. Πλήρης η αβεβαιότητα και η αμέλεια στα θέματα για τον άνθρωπο! Ένα φάντασμα που λέει *δεν ξέρει ακριβώς, αν και* πόσοι είναι οι άστεγοι, αν μια γριούλα αντέχει δέκα μέρες κάτω από χαλάσματα σεισμού.

‘Δεν ξέρει ποιοι έμποροι πουλάνε ηρωίνη που ο Galileo την περνά για αλεύρι.’

‘Η τέφρα πολέμου που ο Galileo τη νομίζει για στάχτη τζακιού στον αέρα’.

‘Βλέπει χέρια κομμένα, σταυρούς σε πρόχειρους τάφους, μα δεν αναγνωρίζει. Μόνο οι ασφαλιστικές υπολογίζουν ακριβώς αυτό που δε θα αποζημιώσουν’.

‘Ακριβεια. Χα! Οι κρίσιμοι αριθμοί φυγαδεύονται, Cogito. Κάπου υπάρχει λάθος’.

‘Πώς μπορούμε, Φίλιππε, να καταμετρούμε αυτούς που διασώζονται και που νικούνται, ενώ αδυνατούμε για τους ζωντανούς, τους οριστικά νεκρούς;’

‘Με ακριβεια συντηρούμε τόση ανακρίβεια! Θάβουμε ό,τι δεν ξέρουμε πως είναι νεκρός; Γιατί τα χελιδονόψαχα άλλοι τα νομίζουν ψάρια, άλλοι πουλιά;’

‘Κάτι μας βγαίνει λάθος. Από εδώ δεν ξέρεις αν η πόλη εκεί στον πλανήτη αποκοιμήθηκε ή αν αποδήμησε. Το παράθυρό μας είναι αμίλητος πίνακας;’

‘Ακριβεια! Ουπς! Μήπως θέλει να είναι επιλεκτική; Μα, γιατί ιδρωσες, Cogito;’

Μου έδειξε πιο πίσω την Αφροδίτη να οργιάζει μέσα σε αστρικό νέφος και μετά με νόημα τη Νέα Ορλεάνη εκεί στη Γη. Είδα οργιώδη τον καρνάβαλο, και από πίσω του να εφορμά με μανία ο τυφώνας Κατρίνα. Μέτρησα δέκα να πουλούν σώμα. Δεν μπόρεσα να μετρήσω τους άπειρους που στο σκοτάδι το αγοράζουν. Ίδρωσα με τη σκέψη, μήπως οι Galileo μας με στατιστικές τους, κόβουν τον αριθμό όσων μια εξουσία τους έχει κόψει τη ζωή. Πάγωνα με τη σκέψη, μήπως ο καρνάβαλος παρελάσει του χρόνου πάνω στα ερείπια.

Ο Cogito δεν πίστευε στους *αντόπτες μάρτυρες*. Όλοι έχουν κατακόκκινα μάτια από τα δακρυγόνα της εξουσίας, πολλοί έχουν κουραθεί από τις κλαγγές των πυροβόλων. Απαντούν τρέμοντας: *‘περνούσα τυχαία’, ‘καπνός’, ‘περίπου’*... Αχ, αυτό το *‘περίπου’*, πόσα κορμιά ξέχασε που στρίμωξαν στα απαίσινα κελιά.

Αχ, Πομπηία, έπαθλο του κανενός, δόξα του ποτέ. Και η επιστήμη; Τι κάνει για τη δικαιοσύνη; Μόνο του εμπορίου είναι ο υπηρέτης; Του ανθρώπου;

‘Ναι, Cogito. Γι’ αυτό συγχύζουμε την ουσία με την περιουσία. Σαν βλέπω άνθρωπο βιαστικό, πρέπει να του τηλεμηνώ: *γορτάζει το παιδί σου. Σε 51 μέτρα πουλούν δώρα. Τρία τα καλύτερα: ένα χάνδι, ένα φίλι, μια συμβουλή*’.

‘Τους βλέπεις εκεί στη γη; Βαδίζουν καμπουριασμένοι. Μετρώ 47,4 εκατοστά μέση καμπούρα. Δεν ιδρώνουν, δε γελούν. Απλά πεθαίνουν με ελλείμματά’.

Ξέραμε και οι δύο μας πως το μέσο ύψος του ανθρώπου, 1,70. Είναι ο μέσος γεωμετρικός της διαμέτρου ενός ατομικού πυρήνα και της μέσης απόστασης δύο αστεριών. Ξέραμε το μέσο βάρος του ανθρώπου, 60 κιλά. Είναι ο μέσος γεωμετρικός του βάρους ενός αστεριού και του βάρους ενός πρωτονίου. Αν γνώριζαν οι άνθρωποι τέτοιες θείες αρμονίες. Αν... αν δεν υπήρχε αυτό το Αν.

‘Πόσο γελοίο: το υπερτηλεσκοπίό μας, της υπερακριβείας, δε βρίσκει άτομα να βαδίζουν ευθυτενή. Όλοι γονατισμένοι, λέει, με την πλάτη στον τοίχο!’

‘Εξαλείφεται το είδος του γενναίου. Δεν υπάρχει πια ένας Σωκράτης να πεθαίνει με αξιοπρέπεια και φως?’

‘Ερημα, όλα στεγνά. Εκτός απ’ τα χείλη των ερωτευμένων!’

‘Οι σοφοί βοούν στην έρημο. Κι ας μην ακούονται και ας μην εισακούονται.’

‘Κοίτα, Cogito, στο ζωολογικό! Στέκουν οι αλαζόνες και οι ρατσιστές μπρος στα κλουβιά των πιθήκων και κάνουν γκριμάτσες σαν πίθηκοι.’

‘Πόσο είναι το μήκος της αλαζονείας τους από τις τόσες ανακλάσεις της μπροστά στη σειρά των παράλληλων κατόπτρων; Μόνο ο Αρχιμήδης ξέρει.’

‘Πόσα τα νεύρα των δασών του Αμαζονίου, Φίλιππε; Μέτρα πριν χαθούν’.

‘Το οζυγόνο του είναι οζυγόνο, συλλογίστηκα. Μα ο υλοτόμος, που τέμνει ύλη, τέμνει τη ζωή του ποταμού.’

‘Όσο αγαπώ την ελληνική γλώσσα τόσο αυτή παίζει μαζί μου. Θυμάμαι το δάσκαλο που έλεγε *Αφρική*, και του απαντούσα ‘*Α! Φρίκη*’. Θύμωνε! Μα γιατί, ρωτούσα, τι λάθος έκανα; Αν είχαν οι δάσκαλοι στις μέρες μας λίγη φαντασία, οι μαθητές θα πέταγαν. Ο Γαλιλαίος μετρούσε τις ταλαντώσεις του εκκρεμούς κρατώντας το σφυγμό του.’

‘Έλα στο παράθυρο, Cogito. Δες!! Στη ζωή μας δεν μπορούμε να πετύχουμε μεγάλα πράγματα, μόνο μικρά... με μεγάλη αγάπη. Τέτοια μικρά με κρατούν!’

‘Τι βλέπω! Μια ελιά, κοντά στη Λάρνακα. Πρέπει να είναι αιωνόβια. Έτσι;’

‘Ναι. Μια νύχτα ξάπλωσα μες στην κουφάλα της και μετρούσα τ’ άστρα’.

‘Να ένα κρानी πάνω σε παλούκι... Τι βλέπω! Μέλισσες φτιάχνουν μέσα μέλι.’

‘Του Ονήσιλου το κεφάλι που το έκοψαν εχθροί. Το ανάστησαν οι μέλισσες’.

‘Τότε άρχισα να μαθαίνω στον Cogito την ιστορία της Κύπρου, τον άγνωστο ποταμό Βάκαρο που την προστατεύει, και που δεν το βλέπει ο Galileo. Αυτός απάντησε πως η Πολωνία σαν πονά, γεννά ποιητές. Το βράδυ με λίγο κρασί, το φιλοσοφήσαμε.’

‘Του έμαθα πως ο φιλόσοφος Ζήνων της Κύπρου δίδασκε ότι στην αρχή ο Θεός υπήρχε μόνος, εντός του εαυτού του. Ύστερα μετέβαλε το σύνολο της πρώτης κοσμικής ύλης από αέρα σε ύδωρ. Και όπως ακριβώς το σπέρμα υπάρχει στον οργανισμό ενός νεογνού απ’ τη στιγμή που γεννιέται, έτσι κι ο Θεός είναι ο σπερματικός λόγος του κόσμου, της φύσης. Βρίσκεται στο ύδωρ ως σπερματικός λόγος. Τα πρώτα στοιχεία που γεννά είναι το πυρ, το ύδωρ, ο αήρ, η γη. Είναι φθαρτά, αφού μετουσιώνονται διαρκώς...’

Φοβόμουνα μη νυστάξει ο Cogito, μη χάσω έτσι το μοναδικό ακροατή μου. Αλλά έβαλα έναν ψηφιακό δίσκο με τον Σοπέν στο πιάνο, τη Μαζούρα, όπου τα δάκτυλά του ανταγωνίζονται την ταχύτητα του Galileo III. Έτσι, πρόλαβα να του σερβίρω για δείπνο τη συνταγή του Ζήνωνα: «Ο Θεός είναι ο Λόγος, ο Λόγος είναι Φύση, και ο Θεός ενυπάρχει στη Φύση, ταυτίζεται μ' αυτήν».

Ήτο ωραίο μέρος από εδώ ψηλά, δεν υπήρχε, για να μου αποκαλύψεις τέτοια σπουδαία, αναγνωρίζει ο Cogito, που εδώ έπαψε πια να είναι ολιγομίλητος. Έδώ ψηλά βρίσκεις τις τέσσερις αρετές του Ζήνωνα: σύνεση, δικαιοσύνη, ανδρεία, σωφροσύνη... κι αποκοιμήθηκε.

Α, ξέχασα να πω τι κάναμε, προτού κοιμηθούμε εκείνο το βράδυ. Επειδή τον Γαλιλαίο τον έθαψαν ανάμεσα στον Μιχαήλ Άγγελο και στον Μακιαβέλι, στη Santa Croce της Φλωρεντίας, παίζαμε κορώνα-γράμματα για το *‘πού έκλινε ελαφρά το κεφάλι του ο Γαλιλαίος: προς το Πνεύμα ή προς την Εξουσία; Προς την Ουσία ή την περιουσία;’* Μείναμε άφωνοι σαν είδαμε την όψη του κέρματος και ξαπλώσαμε με... μειδιάμα Τζοκόντας.

Σημείωμα προς τους αναγνώστες της Γης: Όταν δείτε το μειδιάμά μας στην οθόνη σας, το νέο αυτό για μας είναι κιόλας παλιό. Σ' εσάς συμβαίνει τώρα, σ'εμάς συνέβη πριν πολλά έτη φωτός. Όσα για να φτάσει η είδηση σ' εσάς.

Για σας η ημέρα είναι εικοσιτετράωρη, γιατί μετράτε τα ασήμαντα. Για μας, που συνεχίζουμε το ταξίδι, η ημέρα είναι άπειρη, γιατί ο Πλάστης πλάθει στο χάος μεγάλα. Γιατί πλάθεται ο ίδιος Αδάμας και κόβει τις γερές αλυσίδες μας.

Σας φιλούμε όλους γραπτώς κι εξ' αποστάσεως - όπως έγραψε απ' το κελί του στους αγαπημένους του ο ήρωας της Κύπρου Ευαγόρας... πριν τον απαγχονίσουν και αναληφθεί στους αιθέρες, όπου ταξιδεύει πια ως ποιητής.

23.5.2008

Δημοσίευσε τέσσερις ποιητικές συλλογές (ΔΙΑΔΡΟΜΗ Α, Β, Γ, Δ). Μεταφρασμένα ποιήματά του παρουσιάζονται σε ευρωπαϊκές και αμερικανικές Ανθολογίες, σε διεθνή Διαδίκτυα Λογοτεχνίας. Κάποια μελοποιήθηκαν και παρουσιάστηκαν σε Μουσικά Μέγαρα της ΕΕ. Βραβεύτηκε από το International Library of Poetry. Αντιπροσώπευσε την Κύπρο σε διεθνή Φεστιβάλ/ Συνέδρια Λογοτεχνίας. Επίσης, συγγράφει θέατρο, διηγήματα φαντασίας, ιστορικό μυθιστόρημα, λιμπρέτο για όπερα, και βιβλία στα οικονομικά και μαθηματικά ως Αριστοβάθμιος Διδάκτωρ. Μετέφρασε ποιητές του μεσαίωνα (Δάντη, Λι Μπάι), Τουρκοκυπρίους και νομπελίστες (Νερούδα, Σζιμπόρσκα κ.ά.). Είναι μέλος του Διεθνούς PEN και του ΔΣ της Ένωσης Λογοτεχνών Κύπρου.

Chypre

L'Europe et l'Espace Philippos et Cogito sur « Galilée III »

JOSEPH JOSEPHIDES

En 2020, je me retrouvai en mission avec Cogito ; l'ESA nous avait choisis tous les deux pour être maîtres de bord sur Galilée III que l'Europe envoyait corriger les erreurs de la station non habitée Galilée, mise en orbite avec un système de trente satellites, en 2013. À l'époque, l'Europe se divisait sauvagement en deux :

« Nous allons battre les Américains, les Russes et les Chinois, disaient les partisans du projet.

— Sottises ! Les Américains dominent partout avec leur système GPS. Ils l'ont vendu aux chauffeurs de taxis et aux détectives pour qu'ils trouvent les adresses avec une précision de dix à cent mètres.

— La précision est au centimètre près ! Avec Gione-A Britannique, Quaero franco-allemand, les propriétaires désireux d'évaluer leurs terres, les pilotes des avions ou ceux des bateaux vont nous supplier de les leur vendre.

— Quel exploit ! répondaient ironiquement les autres qui savaient très bien que les Américains étaient en avance avec leur NASA. En 1989, ils ont envoyé leur Galilée à eux. Il est arrivé sur Jupiter en 2008, a fait trente-quatre révolutions et a émis des signaux vers la Terre. Ils le firent plonger sur Jupiter dès l'épuisement du carburant. En 2008, enfin, ils ont envoyé une sonde spatiale sur Mars afin d'en explorer les pôles. »

Héraclite considérait la Guerre comme la Mère de toute chose, alors que pour les défenseurs de l'Europe, l'essentiel était le Commerce. Ils proposaient de vendre les nouveaux télé-services aux Chinois, aux Indiens et aux Arabes. Peu leur importait la Guerre froide entre les Américains avec leur GPS et les Russes avec la Glasnost.

« Le GPS va coller comme une sangsue à notre Galilée, ironisaient certains. Il va l'aspirer. »

Le Galilée Américain de 2008 avait trouvé des nappes d'eau salée, sous la structure des satellites de Jupiter : Europe, Ganymède, Callisto. Il avait découvert une activité volcanique sur la lune : Io. Ce Galilée était l'avant-garde, le nôtre l'arrière-garde et le champion des futilités.

L'idée d'un Galilée II habité avait ouvert l'appétit à l'Europe qui l'avait programmé pour 2020. Cogito et moi-même avions été convoqués et on nous avait dit tout simplement : « En avant pour un voyage vers de juteux profits ! »

****

Nous étions donc prêts pour habiter Galilée II : moi, Philippos de Chypre et lui, Cogito de Pologne. Cogito était peu loquace, pensif et solitaire. Il me rappelait son compatriote Copernic, celui qui connaissait la théorie héliocentrique d'Aristarque, l'inspirateur de ce Galilée qui rencontra ensuite beaucoup de problèmes. Cogito et moi, nous avons fait des études d'ingénieur en télécommunications, et, en 2015, nous avons intégré le corps des astronautes européens de l'ESA.

À notre retour du voyage de Galilée II, il y avait une foule d'adultes et d'enfants venus nous accueillir :

« Comment avez-vous décidé de devenir astronaute ? » demandaient les enfants. J'expliquai qu'il fallait faire des études d'ingénieur, de physique, de navigation, et connaître aussi la médecine et la biologie. J'ajoutai qu'il fallait s'entraîner durement pendant trois ans, jouir d'une bonne santé et tout faire pour la préserver – et naturellement avoir un moral d'acier.

« Comment avez-vous vécu l'expérience de Galilée II dans l'espace ? » demanda un jeune garçon.

Je lui répondis que je trouvais mon retour sur terre plus excitant encore.

« Enfin, nous respirons de nouveau de l'air pur, murmura Cogito.

— Le spectacle de la Terre vu de là-haut valait bien toutes nos péripéties.

— Vous avez couru de grands dangers, n'est-ce pas ?

— Quel était votre plus grand cauchemar ? demanda un vieil homme.

— La panne de fusée ou .... mais heureusement...

— L'autre abîme, le chaos, l'approximation », intervint Cogito

Il voulait aussi parler de notre adaptation à la gravité terrestre, après un long séjour dans l'espace. La vérité est que, au retour sur terre, le centre de gravité de notre corps était perturbé. Nous avons des nausées, tandis que les politiciens de l'Union nous accueillaient en exprimant leur fierté.

Cela mettait Cogito en colère. Pendant que nos têtes étaient prises de vertiges, eux se grisèrent au champagne.

« Ne faites pas attention à mon ami monsieur Cogito, la fatigue le rend nerveux.

— Pourquoi tu ne leurs rappelles pas qu'ils nous ont demandé de battre le record des quatre cent trente-cinq jours, histoire de faire mieux que les Américains ? » s'énervait Cogito.

Je reconnaissais que cela ressemblait à une épreuve de course de fond épuisante comme celles des Jeux Olympiques. Ils nous avaient fait revêtir une tenue EVA, avaient testé notre résistance à la nourriture déshydratée, aux conserves, et à huit heures de promenade dans l'espace. Cogito répétait sans cesse qu'ils nous épuisaient avec leurs expériences sur la propreté.

Moi, je n'en étais pas excédé. Je regardais les grandes étoiles ... Sirius, comme les Egyptiens.

Au cours du repas qui nous fut offert, j'expliquai que pour qu'il y ait vie sur une planète, il fallait non seulement de l'eau ou de l'oxygène, mais aussi du méthane et du dioxyde de carbone. À cette fin, nous menions des expériences de biologie. J'avançai timidement qu'il y avait de la vie sur les autres planètes.

« Ça va être démontré bientôt. » ajouta Cogito.

Soudain, un élève m'envoya à la figure une question de dix tonnes ! :

« Quel bénéfice retire-t-on de ces voyages, monsieur Philippos ? Qu'est-ce que cela apporte au monde ? Galilée I et Galilée II nous aident-ils vraiment quand il s'agit de retrouver une alliance perdue, un moustique femelle ? Ou de résoudre

les problèmes majeurs ? L'Europe dépense tant d'argent ... En comparaison, combien en accorde-t-elle aux écoles, aux enfants pauvres, aux invalides... ? »

Je me sentais anéanti. Je voulais lui répondre : « Vous savez, la recherche sera source de nouvelles trouvailles pour le bien de l'humanité ».

Cogito vint à mon secours en me soufflant des réalisations concrètes, comme par exemple la localisation des objets volés ou des contrefaçons et la prévention des incendies de forêts par la localisation des fumées.

« Et les séismes, les tsunamis, les nappes de pétrole, les objets volés ou illicites », osai-je dire.

Soudain, un autre enfant me lança une autre question foudroyante : « Et vous avez le temps de voir vos enfants ? »

Je ressemblais au clown qui rit pour cacher sa peine. Mon Dieu ! Qu'allais-je répondre ? Que dans quelques années, j'aurais du temps pour les voir. Je me mordis les lèvres. J'allais lui répondre que, de loin, je leur donnais l'exemple, mais j'hésitai :

« Je suis gêné de le dire, mais tant que leurs portables fonctionnent, je les suis partout. »

****

Le hasard m'emmena une fois de plus avec Cogito sur le vol Galilée III. La volonté de Dieu, peut-être. En 2030, nous avions plus de maturité. Je me sentais plus proche de la poésie, Cogito était plus avancé dans ses réflexions ; mais, tous les deux, nous nous étions d'autant plus éloignés des politiciens et de leurs chimères. Peu nous importaient les bénéfices que l'Europe s'assurait grâce à Galilée III.

« N'est-il pas étrange que la Sagesse ne soit pas l'épouse des « Vrais Hommes », des généraux, des athlètes du pouvoir, des tyrans ! réfléchissait Cogito. Pleureuse comme elle est, et vieille fille, elle se perd en paroles inutiles.

— Tu sais quoi, Cogito ? Ici, dans l'Univers, la vie est magnifique, et quand le soleil se lève, elle est rouge clair comme un abattoir. Mais cette pleureuse, si elle était là, elle irait s'enterrer dans un tiroir métallique de Galilée.

— Oui, Philippos. Et elle disparaîtrait tel un bourdonnement dans l'oreille !

— Si la Sagesse était un peu plus jeune, si elle évoluait dans l'esprit du temps, si elle bougeait un peu ses fesses au rythme des vents solaires ou de la musique métal de l'Eurovision, les hommes pourraient peut-être l'aimer. Ils aiment les athlètes du pouvoir.

— Impossible ! La Sagesse, là, en bas, sur terre, ne prend pas soin d'elle ; elle ne connaît même pas Brigitte Bardot ! »

Pour Cogito, la Sagesse vit seule, dans des lieux de souffrance, dans la puanteur. Elle ne parle pas si elle n'a rien à dire. Un peu comme nous. Et si nous l'introduisons ici, en haut, avec nous, elle continuerait à dire son « Non » avec obstination. Si elle était là, elle serait comme un épouvantail, elle rêverait comme Jeanne d'Arc sur le bûcher, comme saint François avec ses stigmates, comme les moines en haillons.

« Peut-être que cette idiote de Sagesse va veiller sur nous de ses profondeurs abyssales ? »

Non, Cogito n'avait pas peur du voyage à bord de Galilée III. Ce qui l'inquiétait, c'était de passer la porte quand son tour arriverait de sortir pour inspecter le radar.

« Tu es tout pâle ! Tu as peur de l'abîme ? Tu penses aux abysses de Dostoïevski ? »

Le souffle court, il me raconta qu'à sa sortie précédente, l'abîme le poursuivait tout le temps, l'oppressait comme un corset. Au moment où il est arrivé sur l'aile, l'abîme s'est arrêté derrière lui pour regarder son outil, par dessus son épaule, tandis qu'il réparait un ressort sur la queue de la navette. « À chaque vis que je tournais, je sentais qu'il m'interrogeait pour savoir si l'Europe faisait bien son travail, si elle allait créer des emplois, de meilleurs emplois, en y accordant le temps nécessaire ?

— Ça fait froid dans le dos !

— L'abîme était comme un serpent autour de mon cou, je m'attendais à ce qu'il aspire mon sang, mes cellules.

— Pourquoi ne t'es-tu pas gratté, en t'adossant à Galilée ? Il fallait mettre de la poudre anti-inflammatoire !

— A mon retour, j'ai laissé l'abîme dehors et je l'ai recouvert d'une combinaison spatiale trouée.

— Ce n'est pas toi qui disais qu'une fois sur Galilée, nous allions nous sentir pareils à saint Georges terrassant le dragon ? De là-haut, ne devions-nous pas calculer avec précision les mouvements du monstre ?

— Je voulais dire... »

Il s'interrompit. Je compris ce qu'il voulait dire. Il parlait de la stratégie des hauteurs. De là-haut, nous surveillions les mouvements de l'ennemi et nous pouvions les évaluer avec précision. Mais Cogito avait des difficultés à l'admettre. Non, non, il ne voulait pas surveiller un ennemi qui était étendu, tout en bas, sur le sol. Parce que maintenant que nous passions à proximité de Saturne, Cogito devait sentir que l'ennemi était assis sur la selle la plus basse de l'un des anneaux de la planète, et que sa mâchoire s'ouvrait, loin derrière nous. Dans les nuages, dans le vide, les yeux enflammés... le monstre protéiforme était prêt à nous dévorer comme ses enfants. Sa centaine d'enfants... (Nous pensions qu'il y en avait soixante-dix au début du programme Galilée I.)

« La tristesse semble sans frontières, elle est au-dessus des frontières de nos patries, mon vieux Philippos. Elle ne s'attrape pas avec un filet, ni avec un drap, ni avec une grue. Elle ne se troue pas, ne se casse pas. Si je n'avais pas la gorge aussi serrée, je dirais qu'elle est illusion. »

Je commençais à le croire.

« Ça existe, me disais-je, comme la pollution dans l'atmosphère, comme les nitrates dans nos puits, comme les mycoses sous nos ongles. Tout cela, ce ne sont pas des preuves que le monstre existe ; mais alors comment fait-il pour laisser des traces ?

Cogito parlait et je ne trouvais pas la paix. Le soir, quand je m'allongeai, je ne la trouvais pas non plus. Au moment où la pensée devenait étale comme la mer, soudain des rides apparaissaient et mon esprit devenait un dépotoir chargé de bois mort et de cadavres.

Le matin, nous passâmes près de Pluton ; j'ai de la sympathie pour cette petite planète ; elle ressemble à un roi sans argent qui brûle ses diamants pour créer de l'énergie. Je me sentis vidé. Je subissais. Je n'agissais pas. J'étais illettré, inodore.

Je voulais savoir si ce voyage où nous n'avions ni livres ni amis, comme nous en avons sur Terre, était à l'image de l'éternité. Le paradoxe voulait que nous en contrôlions toutes les secondes, tous les détails.

« Le Chypriote ! Je prends la sagesse pour de la connaissance, la connaissance pour de l'information. Quoi ! Je vais vivre au-delà des limites, mais comme un empereur malade, et en exil ! »

Le Polonais me montrait mon visage vieilli dans le miroir – signe d'une voie qui mène le monde à l'éternité. Je me calmai lorsque je me souvins de saint Thomas qui demandait : « Où te mène ton chemin ? » et le Christ de lui répondre « Je suis le Chemin ! »

« Pourquoi donc regardons-nous les ruines par les trous de serrures ?

— Là, devant nous, Sirius où il y aurait des jardins.

— Pourtant, Cogito, d'ici nous pouvons étudier l'extinction des espèces, la décadence de l'Homme et de sa civilisation, observer Mars pour savoir s'il y a une nouvelle vie à ses deux pôles. A quoi sert pareil espionnage de précision de la Terre, si on ne peut même pas calculer le nombre de cadavres sous les ruines, entendre le cœur des statues qui bat encore d'amour à l'intérieur de la pierre, et repérer les prisonniers dans les caves ? »

Je voulais le rassurer en lui disant que j'acceptais de perdre la vue, l'ouïe, l'odorat, le goût pourvu que me reste le toucher. Grâce au frôlement de ma peau, je peux déployer mes mains et caresser les cheveux d'un orphelin sur Terre ou encore ceux d'un centaure, là, devant nous.

« Ah si j'avais là devant moi un pot où pousseraient quelques brins d'herbe à caresser, fût-ce une ortie !

— L'œil télescopique de Dieu m'observe, comme nous observons les hommes, là-bas, sur Terre. C'est pour cela que mon âme, en partant, sera silencieuse. La tienne, où va-t-elle errer ? Sur des continents sans frontières, dans des époques sans limites ? »

Je lui avais déjà posé la question lors de notre voyage précédent. Dix ans plus tard, il me faisait la même réponse : comment son âme s'envolerait-elle sans envoyer de messages, sans laisser d'adresse ?

« Quel imbécile, notre Galilée ! Il calcule avec précision la distance de ta maison à la mienne, alors qu'il est incapable de calculer celle qui sépare nos âmes... !

— Parce que, mon cher Philippos, la précision, c'est pour le commerce : addition de chiffres, soustraction de degrés, division de milligrammes et multiplication de cellules clonées. »

Là-dessus, nous étions d'accord : doute absolu et intérêt maximal pour tout ce qui touche à l'être humain. Notre vaisseau spatial, lui, n'était qu'un fantôme qui disait ne pas connaître exactement le nombre des sans-abri, ni savoir si une vieille femme pouvait survivre dix jours sous les décombres provoqués par un séisme.

« On ne sait pas quels commerçants vendent l'héroïne que Galilée prend pour de la farine.

— Les cendres de la guerre, Galilée les prend pour les cendres de simples foyers, répandues dans l'air.

— Il voit des mains coupées, des croix sur des tombes creusées à la va-vite mais ne les reconnaît pas. Seules les assurances calculent avec précision ceux qu'elles ne dédommageront pas.

— La précision ! Ha ! Les nombres utiles s'envolent, Cogito. Mais quelque part, cela pose problème.

— Philippos, comment pouvons-nous compter ceux qui sont sauvés, ceux qui remuent encore alors que nous sommes incapables de tenir la comptabilité des vivants et des morts définitifs ? Avec précision, nous perpétons tant d'imprécision ! Nous enterrons tout ce que nous imaginons être mort. Pourquoi

certains considèrent-ils les poissons-chats comme des poissons et d'autres comme des oiseaux ?

— Quelque chose ne va pas. D'ici, tu ne sais pas si cette ville, là, sur la planète s'est endormie ou si elle a disparu. Notre hublot est un tableau silencieux.

— Eh oui ! La mémoire de Galilée III doit être sélective ! Oh ! mais tu es couvert de sueur, Cogito ! »

Il me montra alors Vénus qui faisait des orgies dans son nuage. Ensuite, il insista pour que je regarde en bas, la Terre avec la Nouvelle Orléans. Je vis les débordements du carnaval, et, par delà, la force du typhon Katrina. Je comptai dix personnes qui vendaient leur corps. Mais je ne parvins pas à repérer tous les handicapés qui, dans l'ombre, achetaient ces corps. Je frissonnai à l'idée que peut-être « nos » Galilée soustraient de leurs statistiques le nombre de tous ceux que le pouvoir assassine. L'idée que, peut-être, l'an prochain le carnaval passerait sur des décombres, me glaça.

Cogito ne croyait pas aux *témoins oculaires*. Tous avaient les yeux rouges à cause des fumigènes du pouvoir, beaucoup étaient devenus sourds à cause du bruit des armes. Ils répondaient en tremblant : « Je passais par là, par hasard », « de la fumée », « à peu près »...

Ah, ces « à peu près » ! Combien de cadavres avaient été oubliés dans les horribles cellules des prisons ? Ah, Pompéi ! Pas de reconnaissance, pas de gloire, jamais. Et la science ! Que fait-elle pour la justice ? N'est-elle donc que la servante du commerce ?

« Oui, Cogito. C'est pour cela que nous confondons l'être et l'avoir. Quand je vois un homme pressé, je dois lui envoyer un message : *C'est l'anniversaire de ton enfant. On vend des cadeaux à cinquante et un mètres. Dont les trois les plus beaux : une caresse, un baiser, un conseil !*

— Tu les vois, là, sur Terre ? Ils marchent comme des bossus. Quarante-sept, virgule quatre centimètres en moyenne, pour la bosse. Ils ne transpirent pas, ils ne rient pas. Ils meurent tout simplement en manque.

Nous pressentions tous les deux que la taille moyenne de l'homme – un mètre soixante dix – était la moyenne géométrique du diamètre d'un noyau d'atome et la distance moyenne entre deux étoiles. Tandis que le poids moyen de l'homme – soixante kilos –, était la moyenne géométrique du poids d'une étoile et du poids d'un proton. Ah si les hommes étaient au courant de ces harmonies divines ! Si... S'il n'y avait pas de si.

Comme c'était étrange, notre « super télescope » de « super précision » ne repérait aucun homme droit !

« Ils sont tous à genoux, disait Cogito, le dos au mur ! L'espèce humaine disparaît sans colère, avec une passivité pareille à celle de Socrate si l'on en croit l'*Apologie* : *Lumière, lumière, plus de lumière dans nos âmes. Je vois le désert qui dessèche tout, sauf les lèvres des amoureux. Dans le désert, les sages parlent même s'ils ne sont pas entendus, même s'ils ne sont pas écoutés.* »

Cogito, regardait le zoo où les hommes arrogants et présomptueux se tenaient devant les cages des singes et faisaient des grimaces.

« Quelle est la longueur de leur prétention, amplifiée à l'infini par une série de miroirs placés à l'infini ? Seul Archimède pourrait le dire. Combien mesurent les racines des arbres d'Amazonie, Philippos ? Compte-les avant qu'elles ne disparaissent ! L'oxygène n'est que de l'oxygène, mais le bûcheron qui coupe le bois, retire aussi la vie à la rivière. Plus j'aime la langue grecque, plus elle joue avec moi ! Je me souviens de mon instituteur qui disait : « Afrique » et je lui répondais « Ah... fric » L'instituteur se mettait en colère. Mais, pourquoi

demandais-je ? Quelle erreur ai-je faite ? Si de nos jours, les enseignants avaient un peu d'imagination, les élèves seraient brillants. Galilée comptait les mouvements du pendule en prenant son pouls.

— Viens à la fenêtre, Cogito. Regarde ! Dans notre vie, nous ne réussissons pas à faire de grandes choses, juste des petites, mais avec beaucoup d'amour : ce sont ces petites choses qui me gardent en vie !

— Mais qu'est-ce ? Un olivier près de Larnaka. Il doit être centenaire, non ?

— Oui, un soir je me suis allongé au creux de son tronc et j'ai compté les étoiles.

— Là, un crâne au bout d'un bâton.

— Qu'est-ce que je vois là ? Les abeilles font du miel à l'intérieur. »

La tête d'Onisolos que ses ennemis avaient coupée, les abeilles lui avaient redonné vie !

C'est alors que je racontai l'histoire de Chypre à Cogito. La rivière Vokaros qui protège l'île mais que Galilée ne voit pas. Cogito me répondit que lorsque la Pologne souffrait, elle engendrait des poètes. Nous en avons discuté le soir en buvant un peu de vin, comme Agaton. J'expliquai à Cogito la théorie de mon compatriote Zénon de Citium dont j'étais très fier.

Je lui ai appris que Zénon, le philosophe de Chypre, enseignait qu'au départ, Dieu existait seul, à l'intérieur de lui-même. Dieu avait ensuite transformé la totalité de la première matière cosmique – et donc l'air en eau. Comme le sperme est présent dans l'organisme du nouveau-né dès sa naissance, Dieu est la parole féconde du monde et de la nature. Parole nourricière, Dieu se trouve dans l'eau, à l'intérieur de la matière, et, après sa transformation, Il devient apte à faire naître et à produire les éléments premiers qui sont le feu, l'eau, l'air, la terre. Tout se perd, tout se transforme – sans cesse...

J'avais peur que Cogito ne s'endormît me privant aussitôt de mon seul auditeur. Aussi je mis un disque de Chopin, une Mazurka, où les doigts du musicien courent sur le piano à la vitesse de Galilée. Ainsi, avais-je le temps de lui livrer le précepte de Zénon : « *Dieu est Parole, la Parole est Nature, et Dieu est dans la Nature ; il s'unit à elle.* »

— Il n'y a pas d'endroit plus beau que l'Espace pour écouter cela, admit Cogito qui cessa, alors, d'être taciturne. Ici, en haut, se trouvent les quatre vertus de Zénon : la prudence, la justice, le courage et la sagesse... » dit-il avant de s'endormir.

Ah, j'oubliais de vous raconter ce que nous avons fait ce soir-là avant de sombrer dans le sommeil. Parce que Galilée avait été enterré à l'église Santa Croce de Florence entre Michel Ange et Machiavel, nous avons joué à pile ou face, pour savoir de quel côté Galilée inclinait légèrement la tête : vers l'Esprit ou le Pouvoir ?

En silence, nous avons regardé de quel côté la pièce tombait avant de nous endormir avec le sourire de la Joconde aux lèvres.

Consignes pour les lecteurs terriens : « Quand vous verrez notre sourire sur votre écran, dites-vous que pour nous, c'est déjà du passé. Ça arrive maintenant chez vous. Chez nous, c'est arrivé des années-lumière plus tôt pour que l'information vous parvienne.

Pour vous, une journée, c'est vingt-quatre heures parce que vous comptez les futilités. Pour nous qui poursuivons ce voyage, le jour est infini parce que Dieu réalise de grandes œuvres dans le chaos, parce qu'Adam lui-même se crée et nous délivre de nos chaînes.

« Nous vous embrassons tous par écrit et de loin » comme l'écrivit le héros chypriote Enagoras de sa cellule avant d'être pendu et de s'élever dans les cieux où, poète, il voyage désormais.

Traduit du chypriote par Charalompos ARSENLIS

Joseph S. JOSEPHIDES est un auteur chypriote de langue grecque. Nouvelliste, dramaturge, librettiste, il est un poète connu par ses quatre recueils : *Way A, B, C, D*. traduits en plusieurs langues et dont les vers ont été publiés dans des anthologies européennes et américaines ou présentés dans des festivals internationaux. Par ailleurs, J. S. Josephides traduit en grec des poètes chypriotes turcs, mais aussi des poètes universels tels Dante, Pablo Neruda ou Wisława Szymborska. Il est membre du PEN Club international et du Jury de l'Union des Ecrivains de Chypre.